

TÜRKONFED’den Kadın Politikaları Raporu

Türkiye’nin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Alanındaki İlerlemesi Kısıtlı

TÜRKONFED, toplumsal cinsiyet eşitliği alanındaki mevcut durumu veriye dayalı analizler ile ortaya koyarak, eşitliğin sağlanmasına yönelik politika önerilerini paylaştığı ‘Veriye Dayalı Analiz Sonucu Kadın Politikaları Raporu’nu yayımladı. ‘İş-Girişimcilik’, ‘Para-Gelir Düzeyi’, ‘Bilgi-Eğitim’, ‘Zaman’, ‘Güç-Temsil’, ‘Sağlık’ olmak üzere 6 alanın incelendiği rapora göre toplumsal cinsiyet eşitliğine dayalı ulusal ve uluslararası değerlendirmelerin büyük bölümü Türkiye’deki ilerlemenin çok kısıtlı olduğuna işaret ediyor. Raporu değerlendiren TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Sönmez, “Toplumsal cinsiyet eşitliği için zihinsel ve kültürel dönüşümü başlatan, kadınların hayatın her alanına etkin ve aktif katıldığı bir Türkiye hayal ediyoruz” dedi.

29 Ağustos 2023 / İstanbul – Çatısı altındaki aktif 83 kadın dernek başkanı ile Türkiye’nin en kapsayıcı kadın gücünü temsil eden **Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKONFED)**, ‘Veriye Dayalı Analiz Sonucu Kadın Politikaları Raporu’ yayımladı. **Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV)** iş birliğiyle hazırlanan raporda, toplumsal cinsiyet eşitliği alanındaki mevcut durum, TÜİK, Dünya Bankası, Eurostat, Eurofound gibi kurumların erişime açtığı veriler üzerinden analiz edilerek, eşitliğin sağlanmasına yönelik politika önerileri paylaşıldı. ‘İş-Girişimcilik’, ‘Para-Gelir Düzeyi’, ‘Bilgi-Eğitim’, ‘Zaman’, ‘Güç-Temsil’ ve ‘Sağlık’ olmak üzere 6 alanın, 32 kategoride incelendiği raporda, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için merkezi yönetim, yerel yönetim, sivil toplumun ortak hareket etmesi gerektiğine ve bu süreçte siyasi partilerin rolüne dikkat çekildi.

Süleyman Sönmez: “Pozitif ayrımcılığa değil adil sistemin inşasına odaklanıyoruz”

Kadınların yaşamın her alanında güçlü olduğu bir toplum anlayışının Türkiye’nin ekonomik ve sosyo-kültürel yönden sürdürülebilir kalkınması için kritik önem taşıdığını söyleyen **TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Sönmez**, “TÜRKONFED olarak toplumsal cinsiyet eşitliği için zihinsel ve kültürel dönüşümü başlatan, hayatın yarısını oluşturan kadınların, yine hayatın her alanına etkin ve aktif katılımını sağlayan bir Türkiye hayal ediyoruz. Bu konudaki yaklaşımımız pozitif ayrımcılık değil toplumsal cinsiyet eşitliği temelinde kadınların hayatın tüm alanlarına aktif katılımıdır. Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılında Hayalimizdeki Türkiye’ye ulaşmanın yolunun her alanda eşitlik ve adaletten geçtiğine inanıyoruz. Raporumuz adil bir sistemin inşasında yol haritası işlevi görecek önerilerden oluşuyor. Çünkü biz bu konunun bir tek kamu değil özel sektörden sivil topluma tüm kesimler tarafından güçlü bir şekilde sahiplenilmesi gerektiğine inanıyoruz” dedi.

Reyhan Aktar: “Yolumuz meşakkatli olsa da güçlü ve kararlıyız”

İkinci yüzyıla girerken taşınan sorumluluğun ilk yüzyıldakinden daha fazla olduğunu ifade eden **TURKONFED Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve İş Dünyasında Kadın Komisyonu Başkanı Reyhan Aktar** ise şunları söyledi; “Zira arkamızda fırsat eşitliğine yönelik önemli kazanımlar kadar bir sonraki yüzyıla taşımak istemediğimiz noksanlarımız var. Biz bu süreçte cinsiyete dayalı fırsat eşitliğini barındırmayan hiçbir politikanın, eylem planının, kalkınma programının sürdürülebilir olamayacağını farkındayız. Cinsiyete dayalı fırsat eşitliği mücadelesini verenler olarak, salt kadın erkek fırsat eşitliğine hizmet etmiyoruz. İnsan hakları, bireysel özgürlükler, demokrasi, hukuk, adalete erişim, kalkınma, refah, istihdam da bu mücadelenin bir parçası. Yolumuz uzun ve meşakkatli olsa da bizler bir o kadar güçlü ve kararlıyız.”

Kadınlar ya işsiz ya güvencesiz

Raporun **İş-Girişimcilik** alanında, TÜİK verilerine göre 2022 yılında Türkiye’de istihdama katılan kadın oranının yüzde 28, erkek oranının yüzde 62,8 olduğu belirtilirken, Dünya Bankası verisine göre de 2018 yılında işletme sahibi erkek sayısının kadın sayısının yaklaşık 5 katı olduğuna dikkat çekildi. Kadınların işsiz olduğu, güvencesiz çalıştığı veya iş kurmadığının belirtildiği raporda, kadınların tam zamanlı istihdamının artmasına yönelik çözümlere odaklanılması, yatay ayrımcılığın engellenmesi için kadınların tüm sektörlerdeki temsil oranlarının artırılması, eğitilmiş kadın işsizliğini giderecek çözümler geliştirilmesi, ara eleman ihtiyacı için kadınların istihdamının teşvik edilmesi ile doğum, ebeveyn ve süt izinlerinin iyileştirilmesini kapsayan önerilerde bulunuldu.

Şeffaf ücret uygulamasına geçilmeli

Türkiye’de mevcut durumu yansıtan cinsiyet kırımlı gelir durumu verisine erişimin kısıtlı olduğunun belirtildiği raporda, kadınların erkeklere nazaran daha fazla yoksulluk riski altında olduğuna işaret edildi. 2020 yılı Eurostat verisine göre yoksulluk riskindeki kadın oranı yüzde 52,2. Bu oranın 2010’da yüzde 52,4 olması ilerlemenin yavaş olduğunu gösteriyor. **Para-Gelir Düzeyi** alanında; mevcut mevzuatın annelik ücret açığını ve genel kadın-erkek arasındaki ücret açığını önleyecek şekilde düzenlenmesi ve bunun denetlenmesi, şeffaf ücret uygulamasına geçilmesi, yoksullukla mücadele politikalarında kadınlara öncelik verilmesi ve kadınların finansal okuryazarlığının artırılması önerildi.

YENİ kadın oranı daha yüksek

Raporun **Bilgi-Eğitim** alanında okullaşma oranı ele alındı. Çocuklarda okullaşma oranı birbirine yakın ancak 2021 yılı TÜİK verilerine göre lise üstü kurumlardan mezun olan erkek öğrenci oranı yüzde 24,8 iken kız öğrencilerde yüzde 20,6. Yükseköğretimde kadın oranı belli eğitim alanlarında erkeklere oranla daha yüksek. MEB 2020-2021 dönemi verilere göre de STEM mezunu olan kadın oranı yüzde 66,2, erkek oranı ise yüzde 33,8. Ancak Türkiye genelinde ne eğitimde ne istihdamda olan (NENİ) kadın oranı erkeklere göre oldukça yüksek. 2020 verilerine göre kadınların yüzde 35,4’ü, erkeklerin ise yüzde 19,5’i NENİ. Raporda kadınların eğitim seviyesini artırmak ve NENİ oranını azaltmak için kamu yatırımlarına, bölgesel cinsiyet eşitsizliklerinin giderilmesine, NENİ kategorisinde gençlerin yanı sıra genç ebeveynler ve göçmenlere yönelik verilerin de incelenmesi gerektiğine dikkat çekildi.

Ücretsiz işler kadınların sorumluluğunda görülüyor

TURKONFED'in raporunda toplumsal cinsiyet eşitsizliği yaratan alanların en önemlilerinden birinin **Zaman** olduğu belirtildi. 2021 yılı TÜİK verisine göre yemek yapma, bulaşık yıkama gibi işler yüksek oranda kadının işi, evin ekonomik durumuyla ilişkili fatura ödeme, alışveriş gibi işler erkeklerin sorumluluğu olarak görülüyor. Çocuk ve yaşlı bakımı, ev işleri ve yemek yapma gibi ücretsiz iş için kadınlar günde ortalama 305 dakika harcarken erkekler için bu süre 68 dakika. Kadınların kendilerine zaman ayıramadığının belirtildiği raporda; iş güvenceli doğum ve ebeveyn izni, ulusal ve kentsel ölçekte sosyal bakım hizmetleri altyapısının oluşturulması, sanayi bölgelerinde çalışan kadınlara yönelik kreş, süt odası gibi imkanların erişilebilir olması, kreş kurma ve yönetmeye yönelik mevzuat ve yönetmeliklerin ihtiyaçlar doğrultusunda güncellenmesi önerilerine yer verildi.

İş hayatında da siyasette de kadın temsili düşük

Kadınların üst düzey karar alma pozisyonlarında temsili erkeklere oranla oldukça düşük. Raporun **Güç-Temsil** alanındaki verilere göre 2022 yılında yüzde 17,3 olan kadın milletvekili oranı bu yılki seçimler ile birlikte yüzde 20'ye yükselse de 31 ilde kadın milletvekili bulunmuyor. 2019 yerel seçimleri sonuçlarına göre de kadın belediye başkanı büyükşehirlerde yüzde 10, diğer şehirlerde yüzde 3 seviyesinde. Öte yandan yalnızca kamuda değil özel sektördeki üst düzey karar alma pozisyonlarında da kadın temsili oldukça az. 2021 yılında büyük ölçekli şirketlerde yönetim kurullarındaki kadın temsili oranı yüzde 18. Raporda siyasi partilerin içinde kadınların güçlenmesi için kadın kollarının kaldırılarak, parti programlarının kadın-erkek birlikte planlanması, kadınların siyaset, toplum ve ekonomi alanlarında eğitim alması, örgütlerin çalışma şartlarında kadınların iş-yaşam dengesinin gözetilmesini de kapsayan önerilerde bulunuldu.

Kadınlar daha uzun ama daha sağlıklı bir yaşam sürüyor

Kadın Politikaları Raporu'nda incelenen son alan ise **Sağlık** oldu. TÜİK verilerine göre 2019-2021 yılları arasında kadınların beklenen yaşam süresi 80,5, erkeklerin 75 yıl. Ancak yine aynı yılları kapsayan veriler, beklenen sağlıklı yaşam süresinin kadınlarda 56,5, erkeklerde 59,6 yıl olduğunu gösteriyor. Erkeklere oranla daha az sigara içen kadınlar, daha az egzersiz yapıyor. Eurostat verisine göre 2019'da fiziksel egzersize haftada 150 dakika ayırabilen erkeklerin oranı yüzde 8,3 iken kadınlarda bu oran yüzde 2,5. Bu alandaki politika önerilerinde ise sağlık hizmetlerine erişemeyen kadın nüfusunun yaşadığı engelleri ortadan kaldırmak için kültürel ve bölgesel farklılıkların göz önünde bulundurulması, kürtaj hakkı ve aile planlamasıyla ilgili kısıtların giderilmesi, cinsel sağlık ve üreme sağlığı hakkında bilgiye erişimin artırılması ve bu alanlarda MEB müfredatının kapsamının genişletilmesi yer aldı.

['Veriye Dayalı Analiz Sonucu Kadın Politikaları Raporu'](#)nun tamamı için lütfen tıklayınız.